

Raimon Arola

L'ENCONTRE

POESIA I GNOSI

L'ENCONTRE

Edita: Arola Editors
arola@arolaeditors.com
1a edició: juliol 2018
© Raimon Arola
© d'aquesta edició: Arola Editors
Disseny gràfic: Lluïsa Vert
Impressió: Gràfiques Arrels
ISBN: 978-84-949074-3-2
DL: T 1010-2018

Raimon Arola

L'ENCONTRE
Poesia ignosi

AROLA EDITORS

Tarragona 2018

*A la Maria Antònia Ferrer.
La mare. Tarragona.*

Presentació

Una de les llegendes més conegudes entre totes les que es refereixen a l'expulsió d'Adam i Eva del Paradís la trobem en la tradició islàmica quan explica que els primers pares van ser precipitats des del cel a la terra. Adam va caure a les muntanyes de l'Himàlaia, mentre que Eva ho feu al mont Arafat, prop de la Meca, on el profeta Mahoma va donar una de les seves darreres ensenyances –per això té un paper tan important en la peregrinació anual dels musulmans. La llegenda continua explicant que Adam, al cap del temps, es va convertir a l'islam i va anar de peregrinació a la Meca. Allà es va trobar amb Eva, es reconegueren i s'ajuntaren de nou. Així, després de la terrible separació, es produí l'encontre mitjançant el qual van ser perdonats. Sembla evident que aquesta llegenda al·ludeix a un misteri que ens concerneix directament, ja que l'encontre de les parts separades és una realitat que tothom ha de realitzar. Potser no cal anar al mont Arafat, però sí a un lloc sant on ens espera la part que hem perdut i hem de retrobar.

Segons l'exegesi tradicional, Adam i Eva simbolitzen les dues parts de l'home complet. Ell, la part fixa i terrestre oculta dins de cada ésser, mentre que ella representa a la part volàtil i celestial. Recordem que, segons el Gènesi, el primer ésser humà va ser creat mascle i femella alhora, com també a imatge i semblança del Creador. Segons una exegesi rabínica, en la separació o la caiguda, la semblança divina, que és la part que representa Eva i que és lluminosa i celestial, es va separar i va romandre fora de l'ésser humà, mentre que la imatge –també divina– personificada per Adam va quedar oculta i enfosquida al seu interior.

L'encontre d'Adam i Eva, o de la imatge i la semblança, és el veritable símbol (del grec *symbollo*, 'ajuntar'), ja que reuneix allò separat que originalment va ser creat per estar unit. No cal insistir en el fet que tot això té poc a veure amb les formes religioses, però sí amb la recerca espiritual de l'ésser humà.

Les imatges que acompanyen els textos d'aquest llibre il·lustren el sentit del símbol o del relligament: primer, la unitat, el full sencer; segon, l'esquinçament i el procés de separació; i, tercer, el procés de reunió de les dues parts separades: l'encontre.

Està escrit en *El missatge retrobat* de Louis Cattiaux: «L'home sense la dona és com una pedra en el fons assecat d'un torrent, i la

dona sense l'home és com un núvol extraviat sobre el mar. Qui farà la unió dels contraris per mitjà del semblant?». En aquest encontre, en aquesta unió dels contraris, és on resideix l'autèntic coneixement, la gnosi tan buscada pels antics, i que responia a la imprecació inscrita en el pronaos del temple d'Apol·lo a Delfos: «Coneix-te a tu mateix».

Es fa estranya l'actitud de l'home contemporani que no acaba d'acceptar l'existència d'un coneixement que emani de l'experiència interior, és a dir, de la intuïció, l'amor i la memòria profunda; ni tampoc que aquest coneixement pugui ser considerat tan vàlid com els aprenentatges exteriors i empírics. Hi afegiria, però, que el marge d'estranyesa és veritablement escàs en el convuls món de principis del segle XXI.

En les tradicions grega i cristiana, el coneixement interior –en cap cas subjectiu–, que és l'anhel que està en l'origen d'aquests poemes, ha estat reconegut i denominat amb la paraula d'origen grec *gnosi*. És veritat que, en determinats períodes, la gnosi ha estat considerada com una proposta herètica, però, a part de la història, és important recordar el que defineix intrínsecament aquest mot: *la cerca transcendent com una ciència*; és a dir, com una manera de conèixer i ser-ne conscient.

El llenguatge humà és consubstancial a la gnosi, ja que d'ell sorgeix la consciència. No obstant això, el tipus de discurs que des de fa uns quants segles s'ha erigit com el propi del coneixement no serveix per desenvolupar la gnosi. Els llenguatges tècnics tenen, en principi, altres funcions. La poesia, en canvi, em sembla la forma més apropiada per manifestar la gnosi i reunir camps de coneixement actualment separats. Així doncs, es tracta de la recerca d'una saviesa que molts cops apareix després o rere de l'experiència artística, ja sigui mitjançant la poesia, els mites o qualsevol altra forma d'art. El misteri de l'home és el misteri de la paraula. Així ho explica un vers de Paul Valéry: «Honor dels homes, sant llenguatge,/ discurs profètic i abillat,/ belles cadenes a les quals es lliga/ el déu en la carn extraviat...».

*

Vull agrair a la Martina Zuccaro, a l'Anna Serra i a la Teresa Martin el seu valuós suport en la història d'aquest poemari. També l'ajut del Fèlix i l'Alfred Arola, així com l'opinió d'en Carles Duarte i la Teresa Costa-Gramunt. I a la Lluïsa Vert, que està en l'ànima de cada vers.

*A prueba de contrarios estoy hecho,
de blanda cera y de diamante duro,
y a las leyes del Amor el alma ajusto.*

MIGUEL DE CERVANTES

*Viens-tu du ciel profond ou sors-tu de l'abîme,
O Beauté? ton regard, infernal et divin,
Verse confusément le bienfait et le crime,
Et l'on peut pour cela te comparer au vin.*

CHARLES BAUDELAIRE

Com un ocell i una serp,
la bellesa viu nua al cel
i la coneixença s'amaga
entre les pedres ardents.
Una és blava, l'altra, roja.
Són els extrems de l'amor
que la teva era ha aïllat.
Desunió forçada i efímera
que impedeix el preuat viatge
cap a la saviesa sagrada.
Però torna el temps quan,
de nou, poesia i coneixença
arrelen juntes en els cors.
Concordança innata,
encontre primordial.
Cos-esperit. Esperit-cos.
Cel i terra. Tot en l'u.

Avui, aigües prenyades de misericòrdia
han arribat al camí, al jardí, a la casa.
Aigües de rostre blanc i cabells d'argent,
amants apassionades dels àngels
que serveixen en les tenebres silencioses
on habita l'ésser quan encara no és déu.
Avui ha plogut al camí, al jardí, a la casa,
i l'Ésser ha esdevingut arrel de l'arbre
que dona nom a cada cosa i a Déu.

Com foll, com esclau, com idiota
mendiques al cel missatges immortals.
Demanes a les aigües elevades
rebre el vers nou, el mot exacte,
l'oració intel·ligent, el llibre virtuós.
Lentament, un plugim penetra
fins al centre dels teus ossos més opacs
i els humiteja amb rosada beneïda.
Després, un llarg silenci i, de sobte,
irromp el llenguatge germinant en or.